

Paper mill = artikkelfabrikk

SPRÅKSPALTEN

Paper mills er virksomheter som masseproduserer forskningsartikler uten vitenskapelig verdi. På norsk kan de kalles artikkelfabrikker.

Illustrasjon: Tidsskriftet

I de siste årene har en flom av røvertidsskrifter og falsk forskning bidratt til å undergrave tilliten til vitenskapen (1–3). Det har vokst fram et helt økosystem, der røvertidsskrifter, røverforlag og useriøse megatidsskrifter publiserer et enormt antall artikler per år (4). Og med kunstig intelligens har det tatt helt av (5). Et ukjent antall slike artikler er produsert av såkalte *paper mills* (6). Hva er en *paper mill*, og hva skal det kalles på norsk?

Masseproduksjon av falske forskningsartikler

Paper mill er en virksomhet som masseproduserer forskningsartikler uten vitenskapelig verdi. Artiklene blir ofte skrevet for å manipulere akademiske karrierer, styrke vitenskapelige meritter eller tjene penger. *Paper mills* utnytter ofte akademikeres behov for å publisere mye for å oppnå akademiske grader, sikre forskningsmidler eller oppnå forfremmelser. I tillegg til å produsere et stort antall artikler på kort tid, er typiske trekk lav kvalitet, plagiat, falske data, forfatterskap på bestilling og bruk av røvertidsskrifter.

Det foreligger flere forslag til et norsk avløserord for *paper mill*, slik som *papirmølle* (7), *artikkelmølle* (8) og *artikkelfabrikk* (9). *Papirmølle* ligner på *paper mill*, men er ingen direkte oversettelse, fordi *paper* i denne sammenhengen ikke betyr papir, men vitenskapelig artikkel, avhandling, skrift eller foredrag (10). *Papirmølle* finnes forresten allerede i norsk i betydningen skjemavelde og en tungrodd, byråkratisk administrasjon – alt det disse virksomhetene ikke er.

Både *papirmølle* og *artikkelmølle* fanger ideen om en kontinuerlig strøm av artikler som produseres på en mekanisk, ikke-autentisk eller masseprodusert måte. Likevel tror jeg avstanden mellom tradisjonelle møller, dvs. anlegg for finmaling av korn og den virksomheten vi her snakker om, er for stor. Dessuten kan ordet *papirmølle* også referere til anlegg som produserer papir, noe som kan skape forvirring.

Artikkelfabrikk er enkelt å forstå og gir en klar beskrivelse av hva uttrykket refererer til. *Fabrikk* gir en sterk assosiasjon til masseproduksjon. Oversettelsen ligger riktignok et stykke fra originalen, og noen kan se for seg en fysisk fabrikkbygning. Jeg mener likevel artikkelfabrikk er det beste uttrykket på norsk. Ordet er selvforklarende og gir en god beskrivelse av hva virksomheten går ut på.

LITTERATUR

1. Hem E. Se opp for røvertidsskrifter. Tidsskr Nor Legeforen 2014; 134: 1273. [PubMed][CrossRef]
2. Røeggen V. Røvertidsskrift. Store medisinske leksikon. <https://sml.sn.no/r%C3%B8vertidsskrift> Lest 12.7.2024.
3. Brean A. Røverne kommer! Tidsskr Nor Legeforen 2024; 144. doi: 10.4045/tidsskr.24.0332. [PubMed][CrossRef]
4. Ioannidis JPA, Pezzullo AM, Boccia S. The rapid growth of mega-journals: threats and opportunities. JAMA 2023; 329: 1253–4. [PubMed][CrossRef]
5. Bagenal J. Generative artificial intelligence and scientific publishing: urgent questions, difficult answers. Lancet 2024; 403: 1118–20. [PubMed][CrossRef]

6. Sanderson K. Science's fake-paper problem: high-profile effort will tackle paper mills. *Nature* 2024; 626: 17–8. [PubMed][CrossRef]
7. Løkeland-Stai E. Kamp mot papirmøller: — Publiseringsspress er en viktig faktor. *Khrono* 15.8.2022. <https://www.khrono.no/kamp-mot-papirmoller-publiseringsspress-er-en-viktig-faktor/707907> Lest 12.7.2024.
8. Svarstad J. Nettverket hans har avslørt mange hundre falske forskningsartikler. — Skremmende omfang. *Khrono* 1.3.2024. <https://www.khrono.no/nettverket-hans-har-avslort-mange-hundre-falske-forskningsartikler-skremmende-omfang/853961> Lest 12.7.2024.
9. Løkeland-Stai E. Flere hundretusen forskningsartikler kan være falske. *Khrono* 10.11.2023. <https://www.khrono.no/flere-hundretusen-forskningsartikler-kan-vaere-falske/824626> Lest 12.7.2024.
10. Stor engelsk-norsk ordbok. paper. <https://www.ordnett.no/search?language=en&phrase=paper> Lest 12.7.2024.

Publisert: 6. februar 2026. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0394
Mottatt 14.7.2024, godkjent 14.8.2024.
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 28. juni 2026.